

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Näyttötutkinnon perusteet

VALMENTAJAN AMMATTITUTKINTO 2015

Määräys 36/011/2014

© Opetushallitus ja tekijät

Määräykset ja ohjeet 2014:31

ISBN 978-952-13-5882-1 (nid.)

ISBN 978-952-13-5883-8 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-887X (painettu)

ISSN 1798-8888 (verkkojulkaisu)

Taitto: Grano Oy/Jaana Jääskeläinen

www.oph.fi/julkaisut

Painopaikka: Grano Oy, 2014

MÄÄRÄYS

5.11.2014

36/011/2014

Voimassaoloaika: **1.1.2015 alkaen toistaiseksi**

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

L 631/98, 13 § 2 mom

Kumoo Opetushallituksen määräyksen
8.12.2006 nro 15/011/2006

Muuttaa Opetushallituksen määräystä

VALMENTAJAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt valmentajan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2015 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitettu tutkinnon suorittaminen voidaan saattaa loppuun tutkinnon perusteiden 8.12.2006 nro 15/011/2006 mukaisesti 31.12.2016 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Opetusneuvos

Minna Bálint

LIITE

Valmentajan ammattitutkinnon perusteet 2015

SISÄLTÖ

I	Valmentajan ammattitutkinnon osat ja muodostuminen.....	7
II	Valmentajan ammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi	7
1	Ammatillinen toiminta valmentajana	8
2	Urheilijan kehityksen tukeminen.....	11
3	Lasten valmentaminen.....	16
4	Nuorten valmentaminen	21
5	Aikuisten valmentaminen.....	27
III	Tutkintoa koskevat terveydentilavaatimukset.....	31
	Liite Tutkinnon kuvaus (ei sisälly määräykseen)	33

I Valmentajan ammattitutkinnon osat ja muodostuminen

Valmentajan ammattitutkinnon

<p style="text-align: center;">Pakollinen tutkinnon osa</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ammatillinen toiminta valmentajana2. Urheilijan kehityksen tukeminen
<p style="text-align: center;">Valinnaiset tutkinnon osat, joista tutkinnon suorittaja valitsee 1 osan</p> <ol style="list-style-type: none">3. Lasten valmentaminen4. Nuorten valmentaminen5. Aikuisten valmentaminen

Valmentajan ammattitutkinto muodostuu 2 pakollisesta ja 1 valinnaisesta tutkinnon osasta.

II Valmentajan ammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset määrittävät, mitä tutkinnon suorittajan tulee osata suorittaessaan kyseistä tutkinnon osaa. Ammattitaidon osoittaminen -kohdassa määritellään, mitä tutkinnon suorittaja tekee osoittaakseen ammattitaitonsa. Tutkintotilaisuudessa osoitettava ammattitaito arvioidaan hyväksytyyn suoritukseen kriteerien mukaisesti. Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivat työnantajien, työntekijöiden ja opettajien edustajat, joilla on hyvä ammattitaito kyseisen näyttötutkinnon alalta.

1 Ammatillinen toiminta valmentajana

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- kehittää osaamistaan valmentajana
- toimia valmentajana valmennustyössä
- kehittää valmennuksen toimintaympäristöä.

Ammattitaidon osoittaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa laatimalla oman valmennustoiminnan kehityssuunnitelman ja toimimalla valmentajana suunnitelman mukaisesti kehittäen valmennuksen toimintaympäristöä. Tutkinnon suorittaja laatii työtehtävien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvät dokumentit. Siltä osin kuin vaadittava ammattitaito ei tule esiin käytännön työtehtävissä, ammattitaidon osoittamista täydennetään tutkintotilaisuuden aikana suullisesti ja mahdollisesti toiminnassa syntyneillä dokumenteilla.

Hyväksytyin suorituksen kriteerit ammattitaitovaatimuksittain

Tutkinnon suorittaja kehittää osaamistaan valmentajana.	
Oman valmentajuuden kehittäminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• laatii oman valmennustoiminnan kehityssuunnitelman• toimii omalle valmennustoiminnalle tehdyn kehityssuunnitelmansa mukaisesti• kehittää ammattitaitoaan kehityssuunnitelmansa mukaisesti• arvioi järjestelmällisesti omaa toimintaansa
Oman työ- ja toimintakyvyn edistäminen	<ul style="list-style-type: none">• tunnistaa nautintoa ja tyydytystä tuovat asiat työssään• tunnistaa voimavaransa ja persoonallisuutensa vaikutukset työ- ja toimintakykyynsä• huolehtii aktiivisesti omasta psyykkisestä ja sosiaalisesta työ- ja toimintakyvystään• huolehtii terveytensä kannalta riittävästä fyysisestä aktiivisuudesta• toimii ergonomisesti• suunnittelee ajankäyttönsä ja huolehtii riittävästä palautumisesta huomioiden erilaiset kuormittavuustekijät• ottaa huomioon elämäntapojensa vaikutuksen jaksamiseensa• hyödyntää luovuutta voimavarana

<p>Valmennustyössä viestiminen</p> <p>Toimintaympäristön turvallisuuden edistäminen</p> <p>Säädösten, määräysten ja ohjeiden mukaan toimiminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • viestii selkeällä tavalla suullisesti ja kirjallisesti • ottaa huomioon median merkityksen urheilijalle • viestii selkeästi medialle valmennukseen liittyvistä asioista • viestii asianmukaisesti työyhteisönsä sisällä • käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa työnsä tukena • viestii työssään asianmukaisesti suomen tai ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä <ul style="list-style-type: none"> • toimii turvallisesti ja vastuullisesti työtehtävässään valmentajana • ottaa toiminnassaan huomioon esteettömyyden • toimii vastuullisesti ennaltaehkäisemällä turvallisuusriskejä • toimii vastuullisesti havaittujen turvallisuusriskien poistamiseksi • laatii tarvittavat työtehtäviinsä liittyvät turvallisuuskirjeet <ul style="list-style-type: none"> • toimii toimintaympäristössään ajantasaisten ja keskeisten valmennusta koskevien säädösten mukaisesti • toimii valmennusta ohjaavien kansallisten ja kansainvälisten sopimusten ja linjausten mukaisesti • toimii omalla vastuualueellaan turvallisuussäädösten mukaisesti • noudattaa urheilutilaisuuksien lupakäytäntöjä • toimii salassapitovelvollisuuden ja tietosuojasäädösten mukaisesti • toimii ilmoitusvelvollisuutta koskevien säädösten mukaisesti • hankkii tarvittavat toiminnan edellyttämät luvat.
Tutkinnon suorittaja kehittää valmennuksen toimintaympäristöä.	
<p>Työyhteisössä toimiminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii itsenäisesti ja vastuullisesti omalla vastuualueellaan • toimii työssään yhteistyökykyisesti • edistää toiminnallaan työyhteisön tasa-arvoa • edistää toiminnallaan työyhteisön työhyvinvointia ja myönteistä ilmapiiriä • edistää toiminnallaan työyhteisön toimivia vuorovaikutussuhteita • ohjaa muiden valmentajien toimintaa • edistää muiden valmentajien osaamisen kehittymistä • seuraa ja kehittää työyhteisön toiminnan laatua

<p>Työturvallisuuden edistäminen työyhteisössä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • toimii vastuullisesti ennaltaehkäisemällä työturvallisuus- ja tapaturmariskejä työyhteisössä • toimii vastuullisesti havaittujen työturvallisuusriskien poistamiseksi työyhteisössä
<p>Kehittävä työote</p>	<ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyössä urheilijoiden kanssa • toimii yhteistyössä alaikäisten urheilijoiden huoltajien kanssa • toimii valmennuksen yhteistyöverkostoissa • edistää toiminnallaan positiivista urheilukulttuuria • hyödyntää moniammatillista osaamista omassa ja työyhteisön kehittämisessä • uudistaa tarvittaessa toimintaa • toimii ratkaisukeskeisesti.

2 Urheilijan kehityksen tukeminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- toimia urheilijalähtöisesti
- tukea ja seurata urheilijan kokonaisvaltaista kehittymistä
- edistää valmennustilanteiden turvallisuutta
- arvioida omaa valmennusosaamistaan.

Ammattitaidon osoittaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa valmentamalla urheilijaa urheilijalähtöisesti ja tukemalla hänen kokonaisvaltaista kehittymistään. Tutkinnon suorittaja laatii yhdessä urheilijan kanssa yksilöllisen valmennusohjelman sekä ohjaa, seuraa ja arvioi sen toteutumista yhteistyössä urheilijan ja valmennustiimin kanssa. Tutkinnon suorittaja laatii valmennustoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja turvallisuuteen liittyvät dokumentit. Siltä osin kuin vaadittava ammattitaito ei tule esiin käytännön työtehtävissä, ammattitaidon osoittamista täydennetään tutkintotilaisuuden aikana suullisesti ja mahdollisesti toiminnassa syntyneillä dokumenteilla.

Hyväksytyt suorituksen kriteerit ammattitaitovaatimuksittain

Tutkinnon suorittaja toimii urheilijälähtöisesti.	
Urheilijan tunteminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• luo luottamuksellisen suhteen urheilijaan• suunnittelee ja toteuttaa valmennusta urheilijan tuntemiseen ja urheilulajiin perustuvan tiedon pohjalta• selvittää urheilijan mahdolliset terveydelliset rajoitukset ja mahdolliset urheiluun liittyvät erityistarpeet• toimii ammatillisesti erilaisten kieli- ja kulttuuritaustaisten urheilijoiden kanssa• ohjaa tarvittaessa urheilijan edelleen muille asiantuntijoille
Valmennusosaamisen soveltaminen	<ul style="list-style-type: none">• kartoittaa urheilijan vahvuuksia ja osaamista tarkoituksenmukaisilla menetelmillä• tukee urheilijaa omien tavoitteiden asettamisessa• laatii urheilijalle, ryhmälle tai joukkueelle valmennustoiminnan suunnitelman yhteistyössä urheilijoiden ja muiden toimijoiden kanssa.
Tutkinnon suorittaja tukee ja seuraa urheilijan kokonaisvaltaista kehittymistä.	
Valmennuksen lähtökohtien kartoittaminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• ottaa huomioon urheilijan polun tavoitteet• ottaa huomioon valmentamansa lajin säännöt oman toimintansa edellytysten mukaisesti• ottaa huomioon kilpailutilanteiden vaatimukset harjoittelun suunnittelussa ja toteutuksessa• ottaa huomioon lajin tekniset ja taktiset erityispiirteet• ottaa huomioon olosuhteet harjoittelun suunnittelussa ja toteutuksessa• käyttää tarkoituksenmukaisia ikävaiheeseen sopivia testaus- ja arviointimenetelmiä valmennussuunnitelmaa laadittaessa

<p>Urheilijan oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • edistää toiminnallaan urheilijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyötaitoja omassa valmennusympäristössä • tukee urheilijoiden yhteistyötaitoja ja vuorovaikutusta muiden urheilijoiden kanssa harjoituksissa, kilpailuissa ja valmennusleireillä • edistää urheilijan itsearviointitaitojen kehittymistä • ohjaa urheilijaa ajattelun taitojen kehittämisessä • edistää vertaistuen hyödyntämistä ja oppimista muilta urheilijoilta • edistää urheilijoiden verkostoitumista kansallisesti ja kansainvälisesti • edistää toiminnallaan urheilijan tiedonhankintataitojen kehittymistä • hyödyntää toiminnassaan tieto- ja viestintäteknologiaa • edistää kansallisen ja kansainvälisen urheiluun liittyvän tiedon ja osaamisen hyödyntämistä
<p>Urheilijan ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa urheilijaa rehdin urheilun arvojen ja asenteiden omaksumisessa • ohjaa urheilijaa vastuullisuuteen • ohjaa urheilijaa tunteiden tunnistamiseen ja käsittelyyn • ohjaa urheilijaa ongelmanratkaisutaidoissa • tukee urheilijaa oman itsearvostuksen kehittämisessä • tunnistaa innostusta, lajirakkautta ja yhteisöllisyyttä lisäävät tekijät ja toimii niiden edistämiseksi
<p>Urheilijan urheilijana kehittymisen ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa urheilijaa löytämään urheilusta hyvää oloa, iloa ja virkistystä • luo ohjauksellaan urheilijalle onnistumisen elämyksiä • ohjaa urheilijaa urheilulliseen elämäntapaan • ohjaa urheilijaa sovittamaan fyysisen aktiivisuuden osaksi arkielämää • ohjaa urheilijaa sovittamaan yhteen ohjatun ja omatoimisen urheilun • tarjoaa urheilijalle erilaisia vaihtoehtoja harjoitteluun liittyen • ohjaa urheilijaa ravitsemukseen liittyvissä asioissa • tunnistaa ravitsemukseen ja terveyteen liittyviä ongelmatilanteita • ohjaa urheilijaa ehkäisemään ja hoitamaan urheiluvammoja • ohjaa urheilijaa huolehtimaan palautumisesta, lihashuollosta ja riittävästä unesta • luo ryhmään kannustavan ilmapiirin, jossa kaikki yksilöt hyväksytään • huolehtii yhteisesti sovittujen toimintasääntöjen noudattamisesta

<p>Urheilijan urheilu- ja lajiosaamisen kehittäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa tietoa elimistön toiminnasta kuormitus- ja palautumistilanteissa • arvioi ja kehittää urheilijan psyykkisiä ominaisuuksia harjoitus- ja kilpailutilanteissa • ohjaa urheilijaa tarpeen mukaan perusominaisuuksien kehittämisessä lajin yksilöllisten tavoitteiden suunnassa • ohjaa urheilijaa tarkoituksenmukaiseen ominaisuuksiensa hyödyntämiseen lajiteknisessä suorituksessa • ottaa huomioon motorisen kehityksen ja motorisen oppimisen vaiheet taitojen oppimisessa • ohjaa suunnitelmallisesti urheilijan taitoharjoittelua ottaen huomioon urheilijan kehitystason • ohjaa urheilijaa kilpailemaan • käyttää erilaisia liikunta- ja harjoitusmuotoja tavoitteiden suunnassa • käyttää tarkoituksenmukaisia opetusmenetelmiä • eriyttää valmennustaan ottaen huomioon erilaiset oppimistyylit • käyttää tarkoituksenmukaisesti erilaisia välineitä ja oppimisympäristöjä • käyttää tarkoituksenmukaisesti tietoteknisiä apuvälineitä ja sovelluksia • arvioi omaa toimintaansa valmentajana ja valmennussuunnitelman tavoitteiden toteutumista • arvioi urheilijan valmennusohjelman toteutumista • arvioi urheilijan kokonaiskehitystä ja urheilijana kehittymistä tavoitteiden mukaisesti • arvioi urheilijan motivoitumista toimintaan • mukauttaa valmennusohjelmaa tarvittaessa
<p>Vuorovaikutustaidot</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa toiminnassaan huomioon luottamuksen syntyyn ja ylläpitämiseen liittyvät tekijät • luo avoimen ja kannustavan ilmapiirin • toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa • toimii tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti • kuuntelee urheilijaa aktiivisesti • ottaa huomioon urheilijan tarpeet ja toiveet • antaa palautetta yksilölle ja ryhmälle asianmukaisella tavalla ja erilaisin menetelmin • toimii ammatillisesti vuorovaikutussuhteen eri vaiheissa urheilijan kanssa • käyttää vuorovaikutussuhteessa tarkoituksenmukaisesti erilaisia menetelmiä • tunnistaa tunteensa ja osaa käsitellä niitä

Eettisten periaatteiden mukaan toimiminen	<ul style="list-style-type: none"> • toimii urheilun eettisten periaatteiden ja arvojen mukaisesti • toimii työyhteisön ja valmennustyötä ohjaavien arvojen ja sovitujen toimintaa ohjaavien periaatteiden mukaisesti • toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen • toimii antidoping-säännösten mukaisesti • ohjaa urheilijaa noudattamaan antidoping-ohjeita • edistää dopingin vastaista asenneilmapiiriä.
Tutkinnon suorittaja edistää valmennustilanteiden turvallisuutta.	
<p>Turvallisuuden edistäminen</p> <p>Ensiavun antaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii työssään vastuullisesti valmennustilanteiden turvallisuuden edellyttämällä tavalla • toimii valmennusympäristön turvallisuussuunnitelman mukaisesti ja päivittää sen tarvittaessa • noudattaa käyttämiensä valmennusympäristöjen turvallisuusmääryksiä ja -suunnitelmia • ennakoii ja ennaltaehkäisee valmennustilanteiden turvallisuus- ja tapaturmariskejä • ottaa huomioon urheilijan fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden • noudattaa valmennustoiminnan edellyttämiä vakuutusikäytäntöjä • noudattaa valmennuksen turvallisuuteen liittyviä säädöksiä toimintansa edellyttämässä laajuudessa <ul style="list-style-type: none"> • antaa ensiavun EA1-tasolla • huolehtii tarvittaessa sairaus- ja tapaturmatilanteessa uhrin toimittamisesta hoitoon • tiedottaa sovitulla tavalla urheilijan sairastumisesta tai tapaturmasta esimiehelleen ja urheilijan omaisille • toimii ensiaputilanteessa ammatillisesti huomioiden kokonaistilanteen.
Tutkinnon suorittaja arvioi omaa osaamistaan.	
Oman valmennuksen arviointi	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi omaa toimintaansa valmentajana • kerää palautetta ja arviointitietoa • hyödyntää saamaansa palautetta ja arviointitietoa toiminnassaan • dokumentoi valmennussuunnitelman toteutumisen • arvioi vuorovaikutustaitojaan • arvioi osaamistarpeitaan.

3 Lasten valmentaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- kehittää monipuolisesti lapsen liikuntavalmiuksia
- toimia valmennustilanteissa kasvattajana
- edistää urheilevan lapsen terveyttä ja turvallisuutta
- vahvistaa urheilevan lapsen oppimisen taitoja
- lisätä urheilevan lapsen innostusta ja lajirakkautta
- arvioida ja kehittää osaamistaan lasten valmentajana.

Ammattitaidon osoittaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa valmentamalla lapsia lapsilähtöisesti ja kehittämällä monipuolisesti lasten liikuntavalmiuksia. Tutkinnon suorittaja laatii lapselle tavoitteellisen harjoitussuunnitelman sekä ohjaa, seuraa ja arvioi sen toteutumista. Tutkinnon suorittaja osallistaa lasta tämän kehitystason mukaisesti vaikuttamaan urheiluharrastustaan koskeviin asioihin. Tutkinnon suorittaja laatii valmennustoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja turvallisuuteen liittyvät dokumentit. Siltä osin kuin vaadittava ammattitaito ei tule esiin käytännön työtehtävissä, ammattitaidon osoittamista täydennetään tutkintotilaisuuden aikana suullisesti ja mahdollisesti toiminnassa syntyneillä dokumenteilla.

Hyväksytyin suorituksen kriteerit ammattitaitovaatimuksittain

Tutkinnon suorittaja kehittää monipuolisesti lapsen liikuntavalmiuksia.	
Lapsilähtöinen toiminta	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• luo luottamuksellisen suhteen lapseen• toteuttaa lasta innostavaa liikuntaa• toteuttaa lapsen kehitystason mukaista liikuntaa• osallistaa lasta toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen
Ryhmän hallinta ja yksilön huomioiminen ryhmässä	<ul style="list-style-type: none">• kehittää ryhmän toimintaa• ottaa huomioon yksilön ryhmässä• tukee ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta• tukee ryhmädynamiikan syntymistä

<p>Lapsen liikuntaan liittyvien yksilöllisten tarpeiden kartoittaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kartoittaa lapsen toimintakyvyn, fyysisen aktiivisuuden, liikunnallisen tason ja terveystilanteen tarkoituksenmukaisilla testeillä tai menetelmillä • selvittää lapsen liikuntaan liittyvät tavoitteet • selvittää lapsen mahdolliset terveydelliset rajoitteet • selvittää lapsen liikuntaan liittyvät mahdollisuudet, resurssit ja rajoitteet • ohjaa tarvittaessa lapsen edelleen muille asiantuntijoille
<p>Lapsen perusliikuntataitojen ja lajitaitojen kartoittaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • havainnoi lapsen liikunnan perustaitoja • testaa tarkoituksenmukaisella tavalla lapsen liikunnan perustaitoja • tunnistaa ja kirjaa lapsen liikunnan perustaitojen kehittymisen vaiheen • määrittelee tavoitteet kartoitusten perusteella • havainnoi lapsen lajitaitoja valitussa liikuntalajissa • testaa tarkoituksenmukaisella tavalla lapsen lajitaitoja • tunnistaa ja kirjaa lapsen taitotason • määrittelee tavoitteet kartoitusten perusteella
<p>Liikuntataitojen oppimista edistävien harjoitussuunnitelmien laatiminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laatii tavoitteellisen vuosisuunnitelman, joka sisältää suunnitelmat liikunnan perustaitojen ja valitun liikuntalajin lajitaitojen kehittämiseen • jaksottaa vuosisuunnitelman tarkoituksenmukaisella tavalla • laatii suunnitelmat harjoitusjaksoille • valitsee liikuntamuodot tavoitteiden mukaisesti • hyödyntää liikuntataitojen oppimiseen liittyvää teoretietoa ja käsitteitä • ottaa huomioon liikuntataitojen oppimisen vaiheet • ottaa huomioon siirtovaikutuksen merkityksen liikuntataitojen oppimisessa • ottaa huomioon lapsen toimintakyvyn

<p>Liikuntataitojen oppimisen edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon havaintojen ja testien tulokset liikunnan perustaitoja ohjattaessaan • ohjaa lapsen taitoharjoittelua ottaen huomioon taitojen oppimisen vaiheen • ohjaa lapsen perusliikuntataitojen oppimista riittävän hyvälle tasolle lajitaitojen oppimisen pohjaksi • toimii ohjaustilanteessa tuloksellisesti suhteessa asetettuihin tavoitteisiin • ohjaa valitun lajin liikuntataitojen oppimista tukevia harjoitteita • muokkaa ja vaihtelee harjoitusympäristöjä oppimista edistäviksi • kannustaa yrittämään harjoitteita ja sallii erehtymisen osana oppimisprosessia • asettaa jokaiselle lapselle sopivan kokoiset haasteet • aktivoi ohjauksellaan lapsen eri aistikanavia • käyttää perustellen erilaisia opetusmenetelmiä ja harjoitteita vaihtelevasti tilanteen mukaan • käyttää leikkiä tarkoituksenmukaisesti liikuntataitojen oppimisen edistämässä • eriyttää ja soveltaa ohjaustaan ottaen huomioon lasten yksilölliset erot • toimii työssään vastuullisesti • toimii tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti • noudattaa turvallisuusmääräyksiä
<p>Fyysisten perusvalmiuksien kehittäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa toiminnassaan huomioon lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät tekijät • ohjaa monipuolisesti ja sopivasti kuormittavia harjoitteita • suunnittelee ja toteuttaa harjoituksia, joissa lapsi on aktiivinen osallistuja ja liikkuja
<p>Tehtäväsuuntautunut harjoitteluympäristö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • luo ohjauksellaan lapselle onnistumisen elämyksiä • ohjaa lasta omien tavoitteiden asettamisessa • antaa lapselle mahdollisuuden tehdä valintoja harjoitteluun liittyvissä asioissa • luo kannustavan ympäristön, jossa kaikki lapset hyväksytään • huolehtii yhteisesti sovittujen sääntöjen noudattamisesta

<p>Palautteen antaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • antaa lapsen arvioida itse omaa suoritustaan • odottaa lapsen aistimusten ja ajatusten jäsentymistä ennen palautteen antamista • antaa tietoa suorituksesta • antaa tietoa lopputuloksesta • antaa palautetta harkitusti ja sopivasti ajoitettuna • antaa ohjaavaa ja kannustavaa palautetta
<p>Liikunnalliseen elämäntapaan ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa lasta tekemään terveyttä ja hyvinvointia edistäviä valintoja • osallistaa lasta vaikuttamaan urheiluharrastustansa koskeviin valintoihin • vaikuttaa lapsen arkiliikunnan esteinä olevien asenteiden poistumiseen • ohjaa lasta monilajiseen harrastamiseen • ohjaa lasta sovittamaan fyysisen aktiivisuuden osaksi arkielämää • ohjaa lasta tekemään fyysisistä aktiivisuutta lisääviä valintoja arjessaan • ohjaa lasta sovittamaan yhteen ohjatun ja omatoimisen liikunnan • ohjaa lasta kehitystasonsa mukaiseen kilpailuun • ohjaa lasta löytämään tekijät, jotka auttavat tätä noudattamaan pysyvästi liikunnallista elämäntapaa
<p>Harjoitusohjelman toteutumisen arviointi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja testaa tavoitteiden mukaisesti lapsen kehittymistä eri osa-alueilla • arvioi lapsen motivoitumista harjoitusohjelman toteuttamiseen • mukauttaa suunnitelmaa tarvittaessa • dokumentoi harjoitusohjelman toteutumisen.
<p>Tutkinnon suorittaja toimii valmennustilanteissa kasvattajana.</p>	
<p>Kasvattajana toimiminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • edistää toisten ihmisten ja yhteisten pelisääntöjen kunnioittamista • edistää reilun pelin -periaatetta • toimii yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa tukien lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja urheiluharrastusta • ottaa huomioon toiminnassaan lapsen eri ikävaiheisiin liittyvät erityispiirteet • sopii lasten ja heidän huoltajiensa kanssa yhteiset pelisäännöt • osallistaa lasten huoltajat tukemaan lasten urheiluharrastusta

<p>Vuorovaikutus valmennustilanteissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kuuntelee lasta aktiivisesti • luo avoimen ja kannustavan ilmapiirin • toimii ammatillisesti vuorovaikutussuhteen eri vaiheissa lapsen kanssa • toimii yhteistyökykyisesti erilaisten lasten kanssa • toimii yhteistyökykyisesti muiden valmentajien ja lasten huoltajien kanssa • antaa palautetta lapselle asianmukaisella tavalla ja erilaisin menetelmin • käyttää vuorovaikutussuhteessa tarkoituksenmukaisesti erilaisia menetelmiä.
<p>Tutkinnon suorittaja edistää urheilevan lapsen terveyttä ja turvallisuutta.</p>	
<p>Lapsen terveyden huomioon ottaminen valmennustilanteissa</p> <p>Turvallisuus valmennustilanteissa</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa lasta kehitystason mukaiseen harjoitteluun • ottaa huomioon lapsen terveyteen liittyvät erityistarpeet • kertoo palautumisen, levon, ravitsemuksen ja riittävän unen merkityksestä suorituskykyyn ja hyvinvointiin • ohjaa lasta sovittamaan arjessaan yhteen rasituksen ja levon • ohjaa lasta vammojen ennaltaehkäisyyn <ul style="list-style-type: none"> • toimii työssään vastuullisesti • noudattaa ohjatun liikunnan vakuutuskäytäntöjä • työskentelee valmennustilanteiden turvallisuuden edellyttämällä tavalla • ennakoii ja ennalta ehkäisee liikuntatilanteiden turvallisuus- ja tapaturmariskejä • ennakoii ja ennalta ehkäisee uhka-, väkivalta- ja kriisitilanteiden syntymistä • puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin.
<p>Tutkinnon suorittaja vahvistaa urheilevan lapsen oppimisen taitoja.</p>	
<p>Oppimaan ohjaaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kannustaa lasta itsearviointiin • osallistaa lasta harrastukseensa liittyvissä asioissa • kannustaa lasta tiedonhankintaan ja itsearviointiin

Monipuoliset oppimismenetelmät	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää monipuolisia oppimismenetelmiä • kannustaa lapsia toimimaan yhdessä • tunnistaa erilaisia oppijoita.
Tutkinnon suorittaja lisää urheilevan lapsen innostusta ja lajirakkautta.	
Innostus ja lajirakkaus	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • luo positiivisen ilmapiirin • suunnittelee ja toteuttaa lapselle mielenkiintoista ja elämyksellistä toimintaa
Sisäinen motivaatio	<ul style="list-style-type: none"> • tuottaa lapselle pätevyyskokemuksia • huolehtii, että lapsi on vapaaehtoisesti mukana toiminnassa • vahvistaa ryhmän kiinteyttä.
Tutkinnon suorittaja arvioi ja kehittää osaamistaan lasten valmentajana.	
Oman osaamisen arviointi ja kehittäminen	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää omaa valmentamistaan suhteessa urheilijan polun tavoitteisiin • arvioi realistisesti omaa osaamistaan lasten valmentajana • ottaa palautetta vastaan, käyttää vertaisarviointia ja hyödyntää saamaansa palautetta ammatillisesti • kehittää lasten valmennuksen osaamistaan • seuraa oman alansa kehitystä ja hyödyntää alansa asiantuntijaverkostoa.

4 Nuorten valmentaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- ohjata nuorta urheilijaa kehitysvaiheen mukaiseen urheiluun
- toimia valmennustilanteissa kasvattajana
- ohjata nuorta urheilijaa itsensä kehittämisessä
- lisätä nuoren urheilijan innostusta ja intohimoa urheiluun
- edistää urheilevan nuoren terveyttä ja turvallisuutta
- arvioida ja kehittää osaamistaan nuorten valmentajana.

Ammattitaidon osoittaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa valmentamalla nuorta urheilijaa urheilijalähtöisesti ja ohjaamalla häntä kehitysvaiheen mukaiseen harjoitteluun ja kilpailuun. Tutkinnon suorittaja laatii nuorelle tavoitteellisen valmennusohjelman sekä ohjaa, seuraa ja arvioi sen toteutumista. Hän myös osallistaa nuorta toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tutkinnon suorittaja laatii valmennustoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja turvallisuuden liittyvät dokumentit. Siltä osin kuin vaadittava ammattitaito ei tule esiin käytännön työtehtävissä, ammattitaidon osoittamista täydennetään tutkintotilaisuuden aikana suullisesti ja mahdollisesti toiminnassa syntyneillä dokumenteilla.

Hyväksytyt suorituksen kriteerit ammattitaitovaatimuksittain

Tutkinnon suorittaja ohjaa nuorta urheilijaa kehitysvaiheen mukaiseen urheiluun.	
Urheilijalähtöinen valmentaminen	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• luo luottamuksellisen suhteen urheilijaan• toteuttaa nuorta urheilijaa innostavaa toimintaa• toteuttaa nuoren kehitystason mukaista toimintaa• osallistaa nuorta urheilijaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen
Ryhmän hallinta ja yksilön huomioiminen ryhmässä	<ul style="list-style-type: none">• kehittää ryhmän toimintaa• ottaa huomioon yksilön ryhmässä• tukee ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta• tukee ryhmädynamiikan syntymistä
Nuorten urheiluun liittyvien yksilöllisten tarpeiden kartoittaminen	<ul style="list-style-type: none">• selvittää nuoren urheiluun liittyvät arvot, motivaatiotekijät, tavoitteet, mahdollisuudet ja resurssit• kartoittaa nuoren terveyskunnon, fyysisen suorituskyvyn, yleistaitavuuden ja lajitekniikan osaamisen tarkoituksenmukaisilla menetelmillä• kartoittaa nuoren kasvun ja kehitysvaiheen sekä harjoitustaustan• hyödyntää tarvittaessa muita asiantuntijoita urheilijan yksilöllisten tarpeiden kartoittamisessa• asettaa tavoitteet yhdessä urheilijan kanssa

<p>Harjoittelemaan ohjaaminen</p> <p>Lajin vaatimuksia tukevien harjoitteiden ohjaaminen</p> <p>Kilpailemaan ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa nuorta kasvun ja kehityksen mukaiseen, pitkäjänteiseen ja systemaattiseen harjoitteluun • ohjaa nuorta harjoittelun peruseriaatteiden ymmärtämiseen ja toteuttamiseen harjoittelussaan • ohjaa nuorta määrällisesti riittävään sekä fyysisesti, taidollisesti ja psyykkisesti monipuolisuuteen harjoitteluun • ohjaa nuorta oman kehon kuuntelemiseen ja harjoitusvaikutusten tunnistamiseen sekä harjoittelun toteuttamiseen niiden pohjalta • ohjaa nuorta omaehtoiseen ja omatoimiseen harjoitteluun <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa nuorta liikunnallisten perustaitojen hyvään hallintaan ja vahvojen lajitaitojen kehittämiseen • ohjaa nuorta lajin vaatimuksia tukevaan, monipuoliseen ja vaihtelevaan taitoharjoitteluun • ohjaa nuorta lajin vaatimuksia tukevaan, monipuoliseen ja vaihtelevaan fyysisten ominaisuuksien harjoitteluun • toteuttaa lajin vaatimuksia tukevaa harjoittelua kasvuun, kehitykseen ja toimintakykyyn sopivilla menetelmillä ja välineillä kehitystä tukevissa olosuhteissa <ul style="list-style-type: none"> • ottaa kilpailemaan ohjaamisessa huomioon urheilijan polun tavoitteet pitkällä tähtäimellä • ohjaa nuorta kehitystasonsa mukaiseen, nousujohteiseen ja urheilijaa kehittävään kilpailuun • ohjaa nuorta kilpailuun valmistautumisessa, kilpailutilanteessa ja kilpailutilanteesta palautumisessa sekä kilpailutilanteen arvioinnissa • ohjaa nuorta kilpailemisen roolin ja vaatimusten ymmärtämiseen • ohjaa nuorta hyväksi kilpailijaksi kasvamisessa ja reilusta kilpailusta nauttimiseen.
Tutkinnon suorittaja toimii valmennustilanteissa kasvattajana.	
<p>Kasvattajana toimiminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tukee nuoren kasvua urheilijaksi yhteistyössä nuoren huoltajien ja muiden tukihenkilöiden kanssa • ottaa huomioon toiminnassaan nuoren ikä- ja kehitysvaiheisiin liittyvät psyykkis-sosiaaliset erityispiirteet • tukee nuoren itsenäistymistä ikä- ja kehitysvaiheisiin sopivalla tavalla

<p>Vuorovaikutus valmennustilanteissa</p> <p>Urheilulliseen elämäntapaan ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasvattaa vastuuseen ja omistajuuteen omasta urheilusta • toimii vastuullisesti ymmärtäen oman esimerkkinsä merkityksen nuoren toimintaan • ohjaa nuorta löytämään tekijät, jotka auttavat tätä noudattamaan pysyvästi liikunnallista elämäntapaa ja löytämään roolinsa liikunnan parissa myös aktiiviuran päättyessä <ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyökykyisesti nuorten kanssa • toimii ammatillisesti vuorovaikutussuhteissa nuoreen ja muihin toimijoihin • kuuntelee nuorta aktiivisesti, keskusteleee avoimesti ja antaa palautetta asianmukaisella tavalla • käyttää vuorovaikutussuhteessa tarkoituksenmukaisesti erilaisia menetelmiä • tukee ryhmän sisäistä vuorovaikutusta • luo ryhmän toimintaan avoimen ja kannustavan ilmapiirin • toimii yhteistyöhakuisesti valmennustiimin ja urheilijan huoltajien kanssa <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa nuorta tekemään terveyttä ja urheilullisia tavoitteita edistäviä valintoja • ohjaa nuorta urheilua tukevan, säännöllisen ja kiireettömän päivärytmin suunnitteluun ja toteutukseen • ohjaa nuorta levosta, ravinnosta ja tukitoimista huolehtimiseen • ohjaa nuorta sovittamaan yhteen ohjatun ja amatoimisen harjoittelun • ohjaa nuorta löytämään urheilusta iloa ja elämyksiä.
<p>Tutkinnon suorittaja ohjaa nuorta urheilijaa itsensä kehittämässä.</p>	
<p>Urheilun ja opiskelun yhteensovittaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • huomioi opiskelun osana urheilijan kokonaiskuorimitusta • ohjaa nuorta urheilun ja opiskelun yhteensovittamisen suunnitteluun • toimii yhteistyössä urheilijan huoltajien kanssa urheilun ja opiskelun yhteensovittamiseksi • tekee tarvittaessa yhteistyötä koulun ja oppilaitoksen kanssa urheilun ja opiskelun yhteensovittamiseksi

<p>Itsenäiseen ajatteluun ohjaaminen</p> <p>Sosiaaliseen vuorovaikutukseen ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa urheilijaa tavoitteiden asettamisessa • ohjaa urheilijaa tiedon hankintaan • ohjaa urheilijaa ratkaisemaan ongelmia • ohjaa urheilijaa päätöksentekoon ja vastuuseen omista valinnoista • ohjaa urheilijaa itsearviointiin • osallistaa urheilijaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa urheilijaa kuuntelemaan muita ja ilmaisemaan mielipiteensä • ohjaa urheilijaa sanottamaan tunteitaan • ohjaa urheilijaa rakentavaan vuorovaikutukseen • kannustaa urheilijaa kysymysten esittämiseen • ohjaa urheilijaa toimimaan ryhmässä • ohjaa urheilijaa muiden huomioimiseen ja hyvin käytöstopoihin.
<p>Tutkinnon suorittaja lisää nuoren urheilijan innostusta ja intohimoa urheiluun.</p>	
<p>Urheilijan urheiluun, lajiin ja harjoitteluryhmään kiinnittyminen</p> <p>Urheilijan pätevyyskokemuksen vahvistaminen</p> <p>Urheilijan merkityksellisyden kokeminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa urheilijan minäkuvaa urheilijana ja urheiluun kiinnittymistä • vahvistaa lajirakkauden syntymistä • vahvistaa harjoitteluryhmän kiinteyttä • luo hyvän harjoitteluilmapiiirin • osallistaa urheilijaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen <ul style="list-style-type: none"> • mahdollistaa nuorelle onnistumisia, oppimisen oivalluksia sekä kehittymisen tunnetta • asettaa nuorelle tavoitteisiin sopivia ja kehitystä tukevia haasteita • ohjaa kehitystason mukaiseen kilpailuun <ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa urheilun merkitystä nuorelle • vahvistaa nuoren itsearvostusta urheilijana • vahvistaa urheilijan tunnetta kuulumisesta urheiluperinteeseen.

Tutkinnon suorittaja edistää urheilevan nuorten terveyttä ja turvallisuutta.

<p>Nuoren terveyden huomioon ottaminen valmennustilanteissa</p> <p>Turvallisuus valmennustilanteissa</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• ohjaa nuorta tavoitteen ja kehitystason mukaiseen harjoitteluun• ottaa huomioon nuoren terveyteen ja suorituskykyyn liittyvät muutokset murrosiässä• ottaa huomioon nuoren terveyteen ja toimintakykyyn liittyvät erityistarpeet• kertoo palautumisen, levon ja riittävän unen merkityksestä suorituskykyyn• ohjaa nuorta soviittamaan arjessaan yhteen rasituksen ja levon• ohjaa oikeanlaisiin ravintotottumuksiin• ohjaa urheilijaa vammojen ennaltaehkäisyyn, vammojen hoitoon ja kuntoutukseen <ul style="list-style-type: none">• toimii työssään vastuullisesti• työskentelee valmennustilanteiden turvallisuuden edellyttämällä tavalla• noudattaa urheilun vakuutuskäytäntöjä ja varmistaa, että urheilijalla on kattava vakuutus• ennakoii ja ennaltaehkäisee valmennustilanteiden turvallisuus- ja tapaturmariskejä• ennakoii ja ennaltaehkäisee valmennustilanteiden uhka-, väkivalta- ja kriisitilanteita• puuttuu kiusaamis- ja häirintätilanteisiin.
--	---

Tutkinnon suorittaja arvioi ja kehittää osaamistaan nuorten valmentajana.

<p>Oman osaamisen arviointi ja kehittäminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• arvioi ja kehittää omaa osaamistaan suhteessa urheilijan polun tavoitteisiin• arvioi realistisesti omaa osaamistaan nuorten valmentajana• ottaa palautetta vastaan ja käyttää vertaisarviointia• hyödyntää saamaansa palautetta ammatillisesti• kehittää nuorten valmennuksen osaamistaan• seuraa oman alansa kehitystä ja hyödyntää alansa verkostoa.
---	---

5 Aikuisten valmentaminen

Ammattitaitovaatimukset

Tutkinnon suorittaja osaa

- ohjata aikuista urheilijaa tavoitteiden mukaiseen urheiluun
- ohjata aikuista urheilijaa ottamaan omistajuuden omassa urheilussa
- toimia verkostoissa aikuisen urheilijan tukemiseksi
- lisätä aikuisen urheilijan innostusta ja intohimoa urheiluun
- edistää aikuisen urheilijan terveyttä ja turvallisuutta
- arvioida ja kehittää osaamistaan aikuisen urheilijan valmentajana.

Ammattitaidon osoittaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa valmentamalla aikuista urheilijaa urheilijalähtöisesti saavuttamaan itse asettamansa tavoitteet. Tutkinnon suorittaja laatii yhdessä aikuisen urheilijan kanssa yksilöllisen valmennusohjelman sekä ohjaa, seuraa ja arvioi sen toteutumista yhteistyössä urheilijan ja valmennustiimin kanssa. Tutkinnon suorittaja laatii valmennustoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja turvallisuuteen liittyvät dokumentit. Siltä osin kuin vaadittava ammattitaito ei tule esiin käytännön työtehtävissä, ammattitaidon osoittamista täydennetään tutkintotilaisuuden aikana suullisesti ja mahdollisesti toiminnassa syntyneillä dokumenteilla.

Hyväksytyin suorituksen kriteerit ammattitaitovaatimuksittain

Tutkinnon suorittaja ohjaa aikuista urheilijaa tavoitteiden mukaiseen urheiluun.	
Urheilijalähtöinen toiminta	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• luo luottamuksellisen suhteen aikuiseen urheilijaan• tunnistaa urheilijan motivaatiotekijät, jotka ovat valmennusprosessiin sitoutumisen taustalla• toimii tasavertaisena kumppanina urheilijan kanssa
Urheilijan kehittymisen tukeminen	<ul style="list-style-type: none">• tukee urheilijaa kehittymistä tukevien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa• tukee urheilijaa kehittymistä tukevien toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannassa• tukee urheilijaa harjoittelun määrän ja laadun optimoinnissa• tukee urheilijaa palautumista edistävien tekijöiden optimoinnissa

<p>Urheilijan valmentaminen kilpailuun</p> <p>Vuorovaikutus valmennustilanteissa</p> <p>Mediaosaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon kilpailun vaatimukset harjoittelun suunnittelussa ja toteutuksessa • ohjaa urheilijaa optimaaliseen kilpailutilanteeseen valmistautumiseen • hoitaa sääntöjen valmentajalle määrittelemät tehtävät kilpailutilanteessa • ohjaa urheilijaa kilpailun sääntöjen hallitsemiseen • ottaa huomioon oman toiminnan vaikutukset urheilijaan kilpailutilanteessa • ottaa huomioon urheilijan yksilölliset psyykkiset tarpeet kilpailutilanteessa • ohjaa urheilijaa sopeutumaan muuttuviin tilanteisiin • ohjaa urheilijaa toimimaan median kanssa • arvioi yhdessä urheilijan kanssa kilpailutilanteen <ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyökykyisesti urheilijoiden kanssa • toimii ammatillisesti vuorovaikutussuhteissa urheilijoihin ja muihin toimijoihin • kuuntelee urheilijoita aktiivisesti, keskustelee avoimesti ja antaa palautetta asianmukaisella tavalla • käyttää vuorovaikutussuhteessa tarkoituksenmukaisesti erilaisia menetelmiä • tukee ryhmän sisäistä vuorovaikutusta • luo ryhmän toimintaan avoimen ja kannustavan ilmapiirin • toimii yhteistyöhakuisesti valmennustiimin kanssa <ul style="list-style-type: none"> • toimii yhteistyökykyisesti median kanssa • ymmärtää roolinsa esiintyessään mediassa • hyödyntää erilaisia medioita tiedon hankinnassa ja viestinnässä.
<p>Tutkinnon suorittaja ohjaa aikuista urheilijaa ottamaan omistajuuden omassa urheilussa.</p>	
<p>Urheilijan ohjaaminen itsensä kehittämiseen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tukee urheilun ja muiden elämäntilanteiden yhteensovittamista • tukee urheilijaa urasuunnittelussa • tukee aikuista urheilijaa omien tavoitteiden asettamisessa • ohjaa urheilijaa ratkaisemaan ongelmia • ohjaa urheilijaa tiedon hankintaan • ohjaa urheilijaa itsearviointiin

<p>Urheilijan ohjaaminen vastuuseen omasta urheilusta</p> <p>Sosiaaliseen vuorovaikutukseen ohjaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osallistaa urheilijan ottamaan vastuun omasta urheilustaan • ohjaa urheilijaa tekemään terveyttä ja urheilullisia tavoitteita edistäviä valintoja • ohjaa urheilijaa suunnittelemaan ja toteuttamaan urheilua tukevan, säännöllisen ja kiireettömän päivärytmin • ohjaa urheilijaa sovittamaan yhteen ohjatun ja omatoimisen harjoittelun • ohjaa urheilijaa levosta, ravinnosta ja tukitoimista huolehtimiseen • ohjaa urheilijaa päätöksentekoon ja vastuuseen omista valinnoista • ohjaa urheilijaa löytämään urheilusta iloa ja elämyksiä <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa urheilijaa kuuntelemaan muita ja ilmaisemaan mielipiteensä • ohjaa urheilijaa sanottamaan tunteitaan • ohjaa urheilijaa rakentavaan vuorovaikutukseen • kannustaa urheilijaa kysymysten esittämiseen • ohjaa urheilijaa toimimaan ryhmässä • ohjaa urheilijaa muiden huomioimiseen ja toimimaan erilaisissa kulttuureissa.
Tutkinnon suorittaja toimii verkostoissa aikuisen urheilijan tukemiseksi.	
<p>Valmennustiimin toiminnan organisointi</p> <p>Verkoston rakentaminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakentaa valmennustiimin yhdessä muiden toimijoiden kanssa • organisoii valmennustiimin toimintaa • arvioi ja kehittää valmennustiimin toimintaa <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa oman asiantuntemuksen rajoitteet • tunnistaa ulkopuolisen asiantuntijuuden tarpeen • edistää verkoston toimijoiden yhteistyötä urheilijan tukemiseksi.
Tutkinnon suorittaja lisää aikuisen urheilijan innostusta ja intohimoa urheiluun.	
<p>Urheilijan harjoitteluryhmään kiinnittyminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa urheilijan minäkuvausta urheilijana ja urheiluun kiinnittymistä • vahvistaa lajirakkautta • vahvistaa harjoitteluryhmän kiinteyyttä • luo hyvän harjoitteluympäristön • osallistaa urheilijaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

<p>Urheilijan pätevyyden kokemukset</p> <p>Urheilijan merkityksellisyden kokeminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mahdollistaa urheilijalle onnistumisia, oppimisen oivalluksia sekä kehittymisen tunnetta • asettaa urheilijalle tavoitteisiin sopivia ja kehitystä tukevia haasteita • vahvistaa urheilijan itseluottamusta • ohjaa urheilijaa kehitystason mukaiseen kilpailuun <ul style="list-style-type: none"> • vahvistaa urheilun merkitystä aikuiselle urheilijalle • vahvistaa aikuisen urheilijan itsearvostusta urheilijana • vahvistaa urheilijan tunnetta kuulumisesta urheiluperinteeseen.
Tutkinnon suorittaja edistää aikuisen urheilijan terveyttä ja turvallisuutta.	
<p>Aikuisen urheilijan terveyden huomioiminen valmennustilanteissa</p> <p>Turvallisuus valmennustilanteissa</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa urheilijaa tavoitteen ja suoritustason mukaiseen harjoitteluun • ottaa huomioon urheilijan terveyteen ja suorituskykyyn liittyvät muutokset ja erityistarpeet • ohjaa urheilijaa sovittamaan arjessaan yhteen rasituksen ja levon • ohjaa oikeanlaisiin ravintotottumuksiin • ohjaa urheilijaa vammojen ennaltaehkäisyyn, vammojen hoitoon ja kuntoutukseen <ul style="list-style-type: none"> • toimii työssään vastuullisesti • työskentelee valmennustilanteiden turvallisuuden edellyttämällä tavalla • noudattaa urheilun vakuutusikäytäntöjä ja varmistaa, että urheilijalla on kattava vakuutus • ennakoii ja ennaltaehkäisee valmennustilanteiden turvallisuus- ja tapaturmariskejä • ennakoii ja ennaltaehkäisee valmennustilanteiden uhka-, väkivalta- ja kriisitilanteita • puuttuu kiusaamis- ja häirittilanteisiin.
Tutkinnon suorittaja arvioi ja kehittää osaamistaan aikuisen urheilijan valmentajana.	
<p>Oman osaamisen arviointi ja kehittäminen</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kerää palautetta ja hyödyntää sitä • arvioi realistisesti omaa osaamistaan aikuisen urheilijan valmentajana • kehittää aikuisten valmennuksen osaamistaan • seuraa oman alansa kehitystä ja hyödyntää alansa verkostoa • hyödyntää tarvittavaa teknologiaa.

III Tutkintoa koskevat terveydentilavaatimukset

Tutkintokohtaisten terveydentilavaatimusten tavoitteena on edistää turvallisuutta näyttötutkintona suoritettavissa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ja myöhemmin työelämässä.

Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen sovelletaan säännöksiä esteettömyydestä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä (ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n (952/2011) viittaussäännökset ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27, 27 a ja 27 b §:ssä (951/2011)). Opiskelijaksi hakeutuvan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen silloin, kun opintoihin sisältyy alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia.

Tämä edellyttää, ettei opintoihin liittyviä turvallisuusvaatimuksia voida täyttää ja sitä, ettei estettä voida kohtuullisin toimin esimerkiksi opiskelijahuollon ja opiskeluterveydenhuollon palveluilla, apuvälineillä tai muulla tuella poistaa. Mikäli toisten henkilöiden terveyden ja turvallisuuden suojeleminen tai liikenteen turvallisuus sitä edellyttävät, opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla aikaisemmin tapahtuneen opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksen salaaminen ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon hakeutumisen yhteydessä.

Edellä mainitun perusteella tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset tulee ottaa huomioon näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa. Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset sisältyvät valtioneuvoston asetuksessa (1033/2011) määriteltyjen humanistisen ja kasvatustieteiden, tekniikan ja liikenteen alan, luonnonvara- ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteisiin.

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa (L 952/2011, 13 a §) opiskelijaksi hakeutuville tutkintokohtaisista terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista. Opiskelijaksi hakeutuvan tulee antaa pyydettyä näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot sekä mahdollinen tieto aikaisemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta koskevasta päätöksestä. Opiskelijaksi hakeu-

tuvan oma kuvaus nykyhetken terveydentilastaan riittää valintatilanteessa. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjien tulee tarvittaessa tehdä yhteistyötä eri koulutusasteiden tai viranomaisten kanssa opiskelijavalinnassa välttämättömien tietojen saannissa ja antamisessa.

Opiskelijaksi hakeutuvan oikeusturvan kannalta on perusteltua, että häntä ei valita sellaiseen näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen, jonka mukaisissa käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa hän ei terveydentilansa tai toimintakykynsä vuoksi voisi toimia. Opiskelijavalintaa tehtäessä on kuitenkin otettava huomioon ammatteihin ja työhön sisältyvät moninaiset tehtävät. Saman tutkinnon sisällä voi olla tutkinnon osia, jotka edellyttävät erilaista terveydentilaa tai toimintakykyä ja mahdollistavat täten opiskelijalle yksilöllisiä ratkaisuja näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen suorittamisessa. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee tarvittaessa selvittää yhdessä opiskelijan ja opiskelijahuollon henkilöstön kanssa opiskelijan mahdollisuus hakeutua muuhun näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää.

Opiskelijan terveydentilan ja toimintakyvyn muuttuminen ei saa keskeyttää opiskelijan näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta tai johtaa harkitsemattomaan koulutusammattin tai -alan vaihtoon. Terveydentilan ja toimintakyvyn muutoksista näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aikana johtuvat käytännön ongelmat tulee voida ratkaista ensisijaisesti opiskelijalle sopivilla yksilöllisillä opetusjärjestelyillä ja henkilökohtaistamisella. Opintojen ohjaus, opiskelijan tuki, ergonomisiin työtapoihin ja apuvälineiden käyttöön ohjaaminen edistävät näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen suorittamista. Opiskelijan terveydentilan ja toimintakyvyn muuttuessa opiskelijahuollon, opiskeluterveydenhuollon ja työpaikkojen työterveyshuollon kanssa tehtävä yhteistyö on välttämätöntä.

Valmentajan ammattitutkinnon terveydentilavaatimukset

Henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne. Opiskelijaksi ottamisen esteenä voivat olla sellaiset psyykkiset tai fyysiset sairaudet tai vammat, jotka estävät käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen osallistumisen. Tällaisia ovat esimerkiksi ajankohtainen hoitamaton psykoosi tai vakava, toimintakykyä heikentävä masennus tai tuki- ja liikuntaelimestön sairaus tai päihteen ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus.

Liite Tutkinnon kuvaus (ei sisälly määräykseen)

Valmentajan ammattitutkinto

Tutkinnon perusteiden voimaantulopäivä 1.1.2015 (36/011/2014)

Tutkinnon muodostuminen

Valmentajan ammattitutkinto muodostuu kahdesta pakollisesta ja yhdestä valinnaisesta tutkinnon osasta. Pakolliset tutkinnon osat ovat ammatillinen toiminta valmentajana ja urheilijan kehityksen tukeminen. Valinnaisia tutkinnon osia ovat lasten valmentaminen, nuorten valmentaminen ja aikuisten valmentaminen.

Tutkinnon suorittaneen osaaminen

Valmentajan ammattitutkinnon suorittaneella on ammattitaito toimia valmentajana valmennustyössä ja kehittää osaamistaan valmentajana sekä kehittää valmennuksen toimintaympäristöä. Tutkinnon suorittaneella on ammattitaito toimia valmentajana urheilijälähtöisesti, tukea ja seurata urheilijan kokonaisvaltaista kehittymistä ja edistää valmennustilanteiden turvallisuutta. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on ammattitaito arvioida omaa valmennusosaamistaan.

Lasten valmentaminen -tutkinnon osan suorittaneella on ammattitaito kehittää monipuolisesti lasten liikuntavalmiuksia ja toimia valmennustilanteissa kasvattajana. Tutkinnon suorittaneella on ammattitaito edistää urheilevan lapsen terveyttä ja turvallisuutta sekä vahvistaa urheilevan lapsen oppimisen taitoja. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on ammattitaito vahvistaa urheilevan lapsen innostusta ja lajirakkautta sekä arvioida ja kehittää osaamistaan lasten valmentajana.

Nuorten valmentaminen -tutkinnon osan suorittaneella on ammattitaito ohjata nuorta urheilijaa kehitysvaiheen mukaiseen urheiluun. Tutkinnon suorittaneella on ammattitaito toimia valmennustilanteissa kasvattajana, ohjata nuorta urheilijaa itsensä kehittämiseen, lisätä nuoren urheilijan innostusta ja intohimoa urheiluun sekä edistää urheilevan nuoren terveyttä ja turvallisuutta. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on ammattitaito arvioida ja kehittää osaamistaan nuorten valmentajana.

Aikuisten valmentaminen -tutkinnon osan suorittaneella on ammattitaito ohjata aikuista urheilijaa tavoitteiden mukaiseen urheiluun ja ohjata häntä ottamaan omistajuuden omassa urheilussa. Tutkinnon suorittaneella on ammattitaito toimia verkostoissa aikuisen urheilijan tukemiseksi ja lisätä aikuisen urheilijan innostusta ja intohimoa urheiluun sekä edistää urheilijan terveyttä ja turvallisuutta. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on ammattitaito arvioida ja kehittää osaamistaan aikuisen urheilijan valmentajana.

Työtehtäviä, joissa tutkinnon suorittanut voi toimia

Valmentajan ammattitutkinnon suorittanut voi toimia valmennustehtävissä kolmannella sektorilla tai yksityisellä sektorilla. Kolmannella sektorilla tutkinnon suorittaneen tavallisimpia työympäristöjä ovat liikunta- ja urheiluseurat. Yksityisellä sektorilla valmentajan ammattitutkinnon suorittanut työskentelee liikuntayrityksessä tai itsenäisenä liikuntayrittäjänä. Tutkinnon suorittanut tekee yhteistyötä erilaisten sidosryhmien ja oman työyhteisönsä kanssa.

Tutkintotodistuksen antajan nimi ja asema

Tutkintotodistuksen antaa Opetushallituksen asettama tutkintotoimikunta.

Tutkinnosta päättävän kansallisen/alueellisen viranomaisen nimi ja asema

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetushallitus, opetus- ja kulttuuriministeriön alainen keskusvirasto

Tutkinnon taso (kansallinen tai kansainvälinen)

ISCED 3

Arvosana-asteikko/hyväksymisvaatimukset

Hyväksytty/hylätty

Jatko-opintokelpoisuus

Tutkinto tuottaa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Säädösperusta

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 631/1998, asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 812/1998

Tutkintotodistuksen voi säädösten mukaan saada seuraavilla tavoilla:

Tutkinto suoritetaan osoittamalla tutkintotilaisuuksissa Opetushallituksen päättämässä tutkinnon perusteissa vaadittu ammattitaito. Tarvittaessa järjestetään tutkintoon valmistavaa koulutusta. Koulutuksen järjestäjä huolehtii näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta.

Pohjakoulutusvaatimukset

Näyttötutkinnon suorittaminen on ammattitaidon hankkimistavasta riippumaton. Tutkintoon osallistujalle ei ole asetettu muodollisia koulutusvaatimuksia.

Painettu
ISBN 978-952-13-5882-1
ISSN 1798-887X

Verkkojulkaisu
ISBN 978-952-13-5883-8
ISSN 1798-8888

Opetushallitus on hyväksynyt nämä näyttötutkinnon perusteet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla.

Näyttötutkinnot ovat erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu ja kehitetty tutkinnon suorittamistapa.

Näyttötutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat opetusalan ja työelämän asiantuntijoiden tiiviiseen yhteistyöhön.

Opetushallitus
www.oph.fi
www.oph.fi/nayttotutkinnot
www.oph.fi/nayttotutkintojen_perusteet